

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljan-
jem na dom
za celo leto 3 gld.—kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Največji gospodarstveni greh liberalcev.

„Denarjev ni, kredita manjka, zlasti kmetom in obrtnikom“, tako slišimo in beremo pogosto, celo v liberalnih, judovskih listih. Vendar to se nam ne zdi popolnem resnično, saj dovolj jasno izpovedano ni. Marveč denarjev je veliko, več ko nekdanj. Tudi kredita ne manjka, še le preveč ga se kmetiskim ljudem ponuja. Nezgoda, nesreča je le v tem, da se jim denar ne ponuja v pomoč, ampak v oderuško izsesavanje in gospodarstveni pogin. Kajti ponudeni kredit je za kmeta in obrtnika v Avstriji predrag, obresti previsoke. Celó liberalci vedó, da kmetije tudi v dobrih letinah ne dajejo več nego 4% čistega dobička. Kako tedaj hoče kmet shajati, kako gospodariti, ako pa za najeti kapital plačuje po 6 in še več procentov? Od leta do leta je, enkrat zadolžen, prisiljen več izdati, kakor pridela. Ako kde kake izredne pomoči ne dobi, je v nekoliko letih zgubljen. Predragi kredit, previsoke obresti so ga spravile na boben, izgnale izpod podedovane strehe, zapodile iz posestva, pognale z ženo in otroci vred med siromake. In tako se godi v našem cesarstvu uže celih 12 let. Kmetiski in obrtnijski ljudje vidno ubožavajo; število posilnih prodavanj na kmetih raste strahovito. In kdo je velikej nesreči kriv? Nihče drug, nego edino zaslepnjeni ljudje, ki so pred 12 leti liberalnim lisjakom in bedakom verovali in jih za poslance izvolili. Kajti liberalni poslanci so l. 1868 odpravili oderuško postavo od l. 1802, proglasili svobodno jemanje obresti v poljubnej večini in tako vrata na stežaj odprli toliko strahovito razsajajočemu prav judovskemu oderuštvi, ki nas preti vse sleči in odreti.

Naši liberalni poslanci hoteli so posnemati Nemce, Belgijance, Francoze in Angleže, kder je tudi svobodno jemati tolikih obrestij, kolikih kdo obeča. Toda popolnem jih niso hoteli posnemati, ampak so se dali zapeljati od Judov in njihovih listov ter so vkrenoli popolnem na oderuško pot. Sodniki na Nemškem smejo „postavnih obrestij“ računati le 3%, na Belgijskem in Francos-

kem 2½%, na Angleškem pa le 2%. Pri nas je do l. 1868 smel sodnik zaračunati 4%. In tukaj so nam naši liberalni poslanci učinili svoj največji gospodarstveni greh, Oni so postavne obresti od 4% potisnili naprej do 6%. Vsled tega so povsod ne manjših, ampak večjih obresti tirjali, hranilnice 6%, posojilnice 7—12, oderuhi pa brez vsake mere. Denar, kredit se je podražal, kmet ne more nikder dobiti jegovim razmeram ugodnega kapitala. L. 1868 bilo je na malem in velikem posestvu vknjiženih 4000 milijonov goldinarjev. Vsled tega, da so hranilnice pozvišale obresti od 5 na 6%, morali so zadolženi posestniki hipoma 60 milijonov goldinarjev več za obresti plačati. V 18 letih se jim je tedaj iz žepa vzelo 732 milijonov goldinarjev. Strahovita zguba, to pa samo zato, ker so liberalci „postavne obresti“ od 4% pozvišali do 6%. Zato rečemo, pred vsem je sedaj treba tukaj pomagati in postavne obresti potisniti nazaj do 3%. Upamo, da naši državni poslanci na to ne bodo pozabili!

Pokojnemu č. g. Jožefu Virku v spomin!

Pogreba tako slovesnega, kakor smo ga imeli sv. treh kraljev popoldne, še stare Loče niso videle. Nesli smo k grobu, kakor je „Gosp.“ že v svojem zadnjem listu naznanil, „enega izmed najiskrenejših, najmarljivejših narodnjakov“ — nesli smo k grobu neutrudljivega dušnega pastirja, gorečega cerkvenega govornika, pobožnega slovenskega pesnika, požrtvovalnega rodoljuba, ljubeznjivega sosedu, zvestega prijatelja svojih duhovnih bratov — da s kratkim rečem: blagega moža — nepozabljivega Ločkega župnika, veleč. gosp. Jožefa Virka. Prečastiti g. Dr. Jožef Ulaga, konjiški dekan in nadžupnik, obdani od 12 župnikov in 8 drugih duhovnikov iz konjiške in 6 drugih dekanij spremljali so truplo pokojnega g. župnika iz farne hiše v cerkev. Tam so v genjivi in prisrčni besedi govorili pokojnemu nagrobno ter opravili cerkvene molitve. Ljudstva se je bilo od blizu in daleč toliko zbralo, da ga je pri cerkvi

in okoli cerkve bilo vse polno. Krasno mrtvaško trugo kinčalo je vkljub hudi zimi mnogo lepih vencev. Gnječa na prostornem trgu je bila tolika, da se je spreved le po malem iz cerkve proti pokopališču zvanaj vesi pomikal. Za mrtvaško trugo stopal je ves solzen mladi duhovnik ljubljanske škofije, kteremu pokojni gosp. Virk niso le bili samo ujec ali stric, ampak bili so mu rednik, bili so mu več kakor oče, ker ga niso le v šolah podpirali, ampak ga predlanskim tudi h Gospodovemu altarju spremljali, in ga za duhovsko službo izvrstno izredili.

Med odličnejšimi gosti, ki so bili prišli pokojnemu zadnje časti skazat, naj omenim blagor. c. k. namest. svetovalca g. F. Haas-a, celjskega okrajnega glavarja, ki je kot prvomestnik konjiškega okrajnega šolskega sveta, čegar ud so pokojni do smrti ostali, pogreba se udeležil. Bili so navzoči najodličnejši konjiški tržani, načelnik konjiške hranilnice, odborniki katol. pol. društva v Konjicah in zastopniki drugih društev, odborov in zastopov, kterih vedno delalni ud so bili pokojni Ločki gospod župnik. Konjiški pevci, kterim se je mnogo sosednih gg. učiteljev pridružilo, zapeli so pokojnemu na grobu genljivi Jenkotov zbor: „Blagor mu“ — ki je vsem globoko v srce segal. Med zvonjenjem „Ave Marije“ (večne luči) zasuli so pogrebci blago srce, ki je rodilo toliko prelepih pesmic v počeščenje kraljice nebes in zemlje. Upajmo, da jim je prebl. D. Marija, katero so vedno ljubili in častili, sprosila prav milostljivo sodbo, ker pokojni v življenji gotovo nikogar niso preojstro sodili. Žalost farmanov po svojem toliko ljubeznivem dušnem pastirji je pa še tem večja, ker so se pokojni gospod zlasti še pretečeni adventni čas s posebno nepopisljivo gorečnostjo prizadevali mlačne vzdramiti in jih k ljubezni do brezgrešno spočete Device Marije vneti. Pri tem svojem trudu v mrzli zimi nakopali so si pljučni prisad. Opravljali so še božične praznike božjo službo, kakor poprej po navadi. V pondeljek pred novim letom pa jih tolika slabost napade, da ne morejo več iz hiše. Zdravniki spoznajo, da mlademu bi bolezen ne bila nevarna, pa starčeku 70letnemu utegne življenje vzeti. Moči jih jamejo urno popuščati. Dajo se prevideti s sv. zakramenti za umirajoče, pregledajo še enkrat svojo oporoko, katero so že pred 10 leti sestavili, popravijo, kar se je med tem spremenilo — in potem pri dobri zavesti pričakujejo vdani v božjo voljo, naj se zgodi, kar je Bog ž njimi skleal. Ko farmani v nedeljo k cerkvi pridejo, zvedó, da je na vse zgodaj zjutraj jim Bog vzel dušnega pastirja, ki so od leta 1861. skrbno pasli čredo Ločke fare. O sladkem Imenu Device Marije so še obiskali svojo poprejšnjo čredo pri Materi božji na Kalobji, ki že dolgo po nemili smrti dušnega pastirja žaluje. Tolažili so svojo nekdanjo nevesto, pa niso slutili, da bode tudi njih sedajna tako kmalu udova postala. Blag spomin so zapustili pokojni gosp. Jožef

ne le v Ločah in na Kalobji, kjer so bili v vsem skupaj 30 let župnik, tudi po drugod, koder so kot kaplan se obilno v Gospodovem vinogradu trudili. Nadejam se, da spretnejše pero nam sestavi obširnejši životopis pokojnega slovenskega rodoljuba in pesnika, ki bi zlasti udom družbe sv. Mohora utegnil prav ugajati. Tukaj čč. bralcem „Slov. Gosp.“ le nekaj črtic iz življenja pokojnega gosp. Virka podam, s to prisrčno prošnjo, da kdor jih kaj več vé, naj tudi priobči, da bode poslednjič životopisca lahko popolnoma podobo neutrudljivega slovenskega pisatelja in pesnika Jožefa Virka slovenskemu narodu podati. Znabiti se med obilnimi rokopisi pokojnega gospoda ali v spominskih bukvah Ločke fare nahaja tudi lastnoroden životopis, ali vsaj imenitnejše dogodbe njihovega življenja. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Kutina. (*Cydonia vulgaris*).

Kutina se nahaja po naših vrtil in vinogradih v treh posebnih sortah. 1. Kutina jablanka, *Cydonia maliformis*. Sad ima podobo jabelka. 2. Kutina gruševka, *Cydonia oblonga*. Sad je gruševe podobe. 3. Kutina Portugizanka, *Cydonia vulgaris lusitanica*. Sad je žolt, kakor zlato, debel z nekaško klobučino prevlečen in sploh prav izvrsten.

Kutina raste skoraj v vsaki zemlji, najrajši pa na kakem senčnatem mestu. Poslednja sorta je proti mrazu precej občutljiva in zato zahteva zavarovano stališče in po zimi nekoliko odeje. Zaploja se le redkokdaj po semenu, kterege je treba jeseni sejati. Navadnejše pa se zasaja po reznikih in vlačencih in tretja sorta kutina portugizanka se navadno po okuliranju na domače sorte pomnožuje. Sad se uživa ali sirov ali kuhan z drugim sadjem pomešan. Za pekarije je visoko obrajtan. Služi najbolj le v začimbo in poslajšanje drugih kuhanih sadnih sort, najbolj pa ko pridevek v sadni močnik. Delajo iz nje marmelade, solice, likere in žganje. Sem ter tje imajo tudi navado, da med kislo zelje v kad položé nekoliko kutinjevih drobljancev ali krljev. Dalje daje sad z želodom vkup tako imenovani kutinjevi izvleček, seme pa kutinjevo žlezo, ki jo rabijo, če se komu oči vnamejo. Tudi razpokline na koži se zdravijo s to žlezo. V drevesnicah vzrejajo mnogo mladih kutinjevih dreves po reznikih, da potem na nje gruške pritlikovke zlahtnijo ali cepijo. Kutinjevo drevo je v cvetu in s sadom obloženo kaj krasnega pogleda. Kutina je ob tem času vsakemu vrtu pravi kras. Les je trd in služi strugarjem za razne izdelke.

Že stari narodi Grki in Rimljani so kutino visoko obrajtali. Jim je veljala za znamenje ljubezni in sreče. Plinius že pripoveduje o nji in kaže, kako jo je treba po zimi hranjevati. Nekteri celo menijo, da je kutina tisti sad, od kterege jesti je bilo na-